

آقای اعتبارالدوله پیش نهاد جنابعالی
 رأی بگیرییم ؟
اعتبارالدوله - بلی
 رئیس - پیش نهاد جنابعالی پیش نهاد
 ختم جلسه است یا ختم مذاکره در بودجه ؟
 چون بعضی از آقایان بعضی سؤالات از
 آقایان وزراء کرده اند و آقایان هم برای
 جواب حاضر شده اند اگر بنا باشد بستم
 جلسه رأی گرفته شود دیگر ممکن نیست آن
 سؤالات بشود .

اعتبارالدوله - آقایان تصدیق
 میفرمایند که از سه ساعت بعد از ظهر جلسه
 تشکیل شده و تا بحال پنج ساعت است
بعضی از نمایندگان - سه ساعت
 است .

اعتبارالدوله - بلی سه ساعت است
 با اندازه هر روز هم بیشتر کار شده و نظر بنده
 بیشتر رعایت حال مستخدمین مجلس است
 باین جهت پیش نهاد کردم که جلسه بیش از این
 ادامه داده نشود .

رئیس - آقای عدل الملك
 (اجازه)

عدل الملك - موقمی که پیش نهاد
 جلسات عصر باشد میدانستیم بزحماتی مصادف
 شواهم شد .
 ارباب جراید بزحمت خواهند بود
 شخصی که وسائط نقلیه ندارند و اجزاء
 مجلس در زحمت خواهند بود ولی خواستیم
 آزمایش بشود .

یگانه دلیلی که ما را اقتناع کرد این
 بود که ما میخواهیم کار کنیم و باید مدت
 کارمان زیاد باشد که وقت داشته باشیم برای
 کار کردن و این پیش نهادها علی رغم آن تصمیمی
 است که داشتیم و حالا باید جلسات را ادامه داد تا
 اینکه کارهایش پیش برود

رئیس - رأی گرفته می شود به
 ختم جلسه .
آقایانی که تصویب می کنند قیام
 فرمایند .

عده کمی برخاستند
رئیس - تصویب نشد .
 ماده هشت ...

حاج میرزا عبدالوهاب -
 مذاکرات در بودجه کافی است داخل
 در سؤالات از آقایان وزراء بشوید
رئیس - اگر میخواهید رأی بگیرییم
 باید پیش نهاد کنید .

ماده هشتم قرائت میشود
 (شرح آتی خوانده شد)
 ماده ۸ - امتیازاتی که اختصاصاً جهت
 پرداخت حقوق تصویب گردیده بمصرف
 سایر مخارج نخواهد رسید و بالعکس از
 اعتبارات مخصوصه برای سایر انواع مخارج
 به وجه حقوق پرداخته نخواهد شد

رئیس - مخالفی ندارد ؟
 (گفتند خیر)
رئیس - رأی میگیرییم بماده هشت

آقایانی که تصویب می کنند قیام
 فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد .
 ماده نه قرائت میشود :
 (شرح آتی خوانده شد)

ماده ۹ - وزارت مالیه میتواند از محل
 صرفه جوئی های اعتبارات مصوبه هدا السنه
 ۱۳۰۳ حقوق و مخارج مربوطه بودجه های
 مصوبه آیت لیل ۱۳۰۱ را که پرداخت ننموده
 است تأدیبه نماید

رئیس - آقای کازرونی پیش نهاد
 کرده اند مذاکره در بودجه خاتمه داده
 شود .

آقای کازرونی
 (اجازه)

کازرونی - آقایان اشتباه نکنند
 بنده پیش نهاد ختم جلسه نکرده ام مدتها
 است آقایان نمایندگان از وزراء سؤالاتی
 کرده اند که بیایند و جواب سؤالاتشانرا
 بدهند .

این اول و ثانیا بودجه امشب تمام
 نخواهد شد اینرا یقین قطعی بدانید .
 بنابراین بنده تقاضا کرده ام حالا که
 آقایان وزراء برای جواب حاضر نمیشوند
 از طرف دیگر وقت هم مقتضی نیست که در
 بودجه مذاکره شود .

اگر میدانستیم امشب بودجه بر حسب
 میل آقایان تمام میشود آنرا تمام میکردیم
 و بنده هم مخالفت نمیکردم ولی چون تمام
 نمیشود پیش نهاد کردم مذاکرات خاتمه
 داده شود و آقایان سؤالاتی که دارند
 بکنند .

رئیس - آقای سهام السلطان

سهام السلطان - چون ملاحظه
 میکنم می بینم که مایکی یکی از وزارتخانهها
 را مجبور هستیم ماده واحده جداگانه
 پیش نهاد کند و ما رأی بدهیم که با وزارت -
 خانه حقوق داده شود و این هم اسباب
 زحمت مستخدمین وزارتخانهها است و هم
 برای وزراء اشکال دارد و از طرف دیگر
 در کلیه بودجه اگر میخواهیم مذاکره کنیم
 خیلی معطلی دارد و گمان میکنم اهمیت
 بودجه هم بیشتر است تا سؤالات .

عقبه ام این است که تا کار بودجه تمام
 نشده تمام وقت مجلس بکلی صرف بودجه بشود
 تا تکلیف آن معین شود در ضمن تکلیف
 وزارتخانهها هم معین گردد .

البته سؤال آقای کازرونی هم در موقع
 جواب داده خواهد شد

رئیس - عده برای رأی کافی نیست
 جلسه ختم میشود
 (مجلس تقریباً دو ساعت از شب گذشته
 ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی :

مؤتمن الملك
 منشی - علی اقبال الملك
 منشی - معظم السلطان

صورت مشروح مجلس
یوم پنجشنبه بیست و نهم
برج قوس ۱۰۳ مطابق
بیست و یکم جمادی الاولی
۱۳۴۳

(مجلس یک ساعت و نیم قبل از
 غروب بریاست آقای مؤتمن الملك
 تشکیل گردید)

(صورت مجلس یوم سه شنبه
 بیست و چهارم قوس را آقای
 اقبال الملك قرائت نمودند)
رئیس - آقای حائریزاده
 (اجازه)

حائریزاده - بنده قبل از شروع به
 دستور عرض داشتم

رئیس - آقای طهرانی
 (اجازه)

آقا شیخ محمد علی طهرانی -
 پیش نهادی که بنده و آقای حاج سید المحققین
 تقدیم کردیم در صورت مجلس نوشته شده
 قابل توجه نشد و حالتی که در آن موضوع
 رأی گرفته نشد و موکول باین جلسه
 گردید .

رئیس - اصلاح میشود . آقای احتشام
 الحکماء .

(اجازه)
احتشام الحکماء - عرض بنده قبل
 از دستور است .

رئیس - گویا در صورت جلسه دیگر
 ایرادی نباشد ؟
 (گفتند - خیر)

رئیس - آقای حائریزاده
 (اجازه)

حائریزاده - بنده یک حدی را
 برای جواب سؤالات ندیدم حتی سؤالاتی
 که خود دولت هم تقاضا کند معلوم نیست
 که چه وقت جوابش را خواهند داد و ابداً
 حدی برای سؤالات منظور نشده .

خود بنده در شش ماه قبل بر حسب تقاضا
 دولت سؤالی از وزیر مالیه نموده ام و برای
 جواب حاضر نشده اند و حالا مقدمه اش را
 عرض میکنم که آقایان مسبوق می شوند و در
 این قبیل قضایا که تولید گرفتاری های زیاد
 برای مردم میشود .

دولت که عهده دار امنیت است رفع
 مزاحمت از مردم بکند و یک تکلیفی برای
 جواب سؤالات در آتیه معلوم نمایند . در
 کمیسیون نفت آقای مدبر الملك وزیر مالیه
 و آقای ذکاء الملك که آن روز وزیر امور
 خارجه بودند تشریف داشتند یک اطلاعاتی
 راجع به آبادان رسیده بود که کمیانی مردم
 تعدبات زیادی میکند و نیز از تعدیاتی که
 فرستاده های شیخ خزعل مردم میکردند
 یک صورت مفصلی بنده رسیده بود که به
 عناوین مختلف از مردم بیچاره پول
 می گیرند .

بنده با آقای وزیر مالیه فرمودند خوب است
 در عبادان یک چیزهایی را بمردم اکثر
 و مقاطعة داده اند از قبیل نان و غیره و کارگرها
 که اتباع ایران هستند و در آنجا سکونت
 دارند مجبورند و تمام اینها را شیخ خزعل به
 مقاطعه داده است نان را مقاطعه داده است
 به آقا سید حسن شیرازی پنججاه و چهار
 هزار روپیه آنوقت خودش بهر قسمی که
 میخواهد بفروشد و فقط در سال از بابت
 کفترات نان ۵ هزار روپیه باید بشیخ بنده
 گوشت را بجای عبود بغدادی بصد هزار
 روپیه .
 تریاک را بجای حسن شیرازی بصد و
 هجده هزار روپیه . مشروب و میهمان خانها
 به حمیله نصرانیه بهفتاد و دو هزار روپیه .
 حمالی را به آقا سید حسن شیرازی بصد
 هزار روپیه ماهی تازه و خشک را بجای عبود
 بغدادی بشصت هزار روپیه .
 هیز را باحمد بغدادی بصد و پنجاه هزار
 روپیه .
 تآتر را با کمرهای نصرانی بسد
 شش روپیه . سبزی و تنعم مرغ و صرافانی و نان
 کماج و هلف گاو و پنجه و شربت و بیخ و گله
 یزی الی آخره تمام را بمقاطعه داده است
 مع حیث المجموع اشیاء را نهصد و پنجاه و هفت
 هزار و صد روپیه بمقاطعه داده است همچنین
 بعضی چیزها هست که بطور امانی است و از
 آنجا عبور میدهند یک مبالغی بطور امانی
 می گیرند و آن کسی که این اطلاع داده
 و کسب اطلاع کرده است نتوانسته است
 هایدی قسمت اخیر را امین کند و همه چو عوارضی
 در هیچیک از نقاطی که ظلم مامورین دولت
 خیلی زیاد باشد نیست .
مدیرس - چرا در راهها و کاروانسرا
 های راه همینطور است . بلکه بیشتر است
حائریزاده - و من بر حسب تقاضای
 تقاضای خود دو وقت مشغول کردم که تعقیب
 نمایند مردم را راحت کنند که دیگر این قبیل
 عوارض را ندهند تا بحال که برای جواب
 حاضر نشده اند که ببینم آیا اقدامی در این
 خصوص شده است یا نه
 اطلاعاتی که میرسد مرا دارد ما بوس
 می کند که دولت خیال دارد در این خصوص
 اقدامی بکند این است که بعضی

یک سؤالی بکنید بلکه یک اقدامی
 بنده همان روز سؤالی نوشتم و دائم
 مدت شش ماه است گذشته و برای جواب نیامده
 من خیال میکردم در این موقع که آقای
 سردارسیه بآن حدود تشریف میبرند این
 قضایا اصلاح می شود
 بمده معلوم شد که ایشان مهمانی تشریف
 برده اند و حالا هم مراجعت میکنند و ترتیب
 اثری بر اعیاض مردم داده نشد
 خواستم این را بر عرض مجلس برسانم که
 خوب است برای سؤالات یک حدی معین
 بکنند .

و حقیقتاً یک تصمیمی بگیرند که این
 قبیل تحمیل نشود .

در عبادان یک چیزهایی را بمردم اکثر
 و مقاطعة داده اند از قبیل نان و غیره و کارگرها
 که اتباع ایران هستند و در آنجا سکونت
 دارند مجبورند و تمام اینها را شیخ خزعل به
 مقاطعه داده است نان را مقاطعه داده است
 به آقا سید حسن شیرازی پنججاه و چهار
 هزار روپیه آنوقت خودش بهر قسمی که
 میخواهد بفروشد و فقط در سال از بابت
 کفترات نان ۵ هزار روپیه باید بشیخ بنده
 گوشت را بجای عبود بغدادی بصد هزار
 روپیه .

تریاک را بجای حسن شیرازی بصد و
 هجده هزار روپیه . مشروب و میهمان خانها
 به حمیله نصرانیه بهفتاد و دو هزار روپیه .
 حمالی را به آقا سید حسن شیرازی بصد
 هزار روپیه ماهی تازه و خشک را بجای عبود
 بغدادی بشصت هزار روپیه .
 هیز را باحمد بغدادی بصد و پنجاه هزار
 روپیه .

تآتر را با کمرهای نصرانی بسد
 شش روپیه . سبزی و تنعم مرغ و صرافانی و نان
 کماج و هلف گاو و پنجه و شربت و بیخ و گله
 یزی الی آخره تمام را بمقاطعه داده است
 مع حیث المجموع اشیاء را نهصد و پنجاه و هفت
 هزار و صد روپیه بمقاطعه داده است همچنین
 بعضی چیزها هست که بطور امانی است و از
 آنجا عبور میدهند یک مبالغی بطور امانی
 می گیرند و آن کسی که این اطلاع داده
 و کسب اطلاع کرده است نتوانسته است
 هایدی قسمت اخیر را امین کند و همه چو عوارضی
 در هیچیک از نقاطی که ظلم مامورین دولت
 خیلی زیاد باشد نیست .

مدیرس - چرا در راهها و کاروانسرا
 های راه همینطور است . بلکه بیشتر است
حائریزاده - و من بر حسب تقاضای
 تقاضای خود دو وقت مشغول کردم که تعقیب
 نمایند مردم را راحت کنند که دیگر این قبیل
 عوارض را ندهند تا بحال که برای جواب
 حاضر نشده اند که ببینم آیا اقدامی در این
 خصوص شده است یا نه
 اطلاعاتی که میرسد مرا دارد ما بوس
 می کند که دولت خیال دارد در این خصوص
 اقدامی بکند این است که بعضی

رسانند که خوب در این باب يك تصميمی بگیرند و این نحو عوارضی که مردم را در زحمت بگذارد و الان بطوری که آقای مدرس فرمودند در تمام مملکت هست اینها را نسخ کنند.

جهت ندارد که نمایندگان دولت اینقدر مردم را اذیت کنند و يك عوارضی که سابقه ندارد از مردم مطالبه بکنند ولی برای جواب سؤالات هم يك حدی در نظامنامه که در تحت نظر کمیسیون است معین بشود که يك ماه دو ماه سه ماه شش ماه هشت ماه بعد وزراء بیایند و جواب بدهند.

بدیهی است این سؤالاتی که از وزراء میشود برای این است که مردم یکقسمت از مملکت در تحت فشار و زحمت هستند و وکیل آنها از وزراء سؤال میکند و بعرض مجلس میرساند و اگر بنا باشد بعد از انقضای عمر مجلس آقایان وزراء يك اقدامی بکنند یا نکنند و برای جواب سؤالات هم حاضر نشوند حقیقتاً گمان میکنم هیچ فایده از این مجلس عاید مردم نشود.

وزیر مالیه - اینکه آقا فرمودند وزیر مالیه گفته است در این خصوص سؤال کنید بنده که بایشان عرض نکرده ام.

حائریزاده - مدیر الملک وزیر مالیه سابق را عرض کردم

وزیر مالیه - ممکن است ولی بنده راجع به اکراتی که آقا میفرمایند عرض می کنم اگر مقصود آقا یا داوری باشد برای دولت که اقداماتی در این خصوص بکند و رفع تعدی از مردم بکند بسیار خوب است ولی اگر مقصودشان اعتراض باشد بنده نمیدانم چه صورتی دارد آنها در این موقع که تازه خوزستان دارد يك سروصورتی پیدا کند و بطوری که آقایان اطلاع دارند آقای رئیس الوزراء با آن اهمیتی که ملاحظه فرمودند در باب اصلاح امر خوزستان دارند و مشغول اقدامات هستند من نمیدانم حالا چه موقع این سؤالات است البته این مطالب هر کدامش حقیقت داشته باشد دولت در صدد بر خواهد آمد که اصلاح کند.

حائریزاده - اجازه میفرمائید؟
رئیس - سؤال میخواهید بکنید
حائریزاده - خیر خواستم عرض کنم ایشان جواب عرایض بنده را ندادند.

رئیس - جنابعالی سؤالی نکردید که ایشان جواب بدهند. آقای احتشام الحکماء.

(اجازه)
احتشام الحکماء - مقصود بنده تذکری است بمجلس شورای ملی. مقصود از تأسیس مجلس و اجتماع آقایان نمایندگان برای حفظ جان و مال و ناموس و شرف سی کرور نفوس ایران است امروز وضعیات طوری شده است که خود آقایان نمایندگان هم در کوچه و خیابان هیچ

امنیت ندارند.

(همهمه بین نمایندگان)

فجاعت - اینطور نیست.

احتشام الحکماء - چرا همینطور

است.
آقای شیروانی پهلوی جنابعالی نشسته افسد از ایشان بپرسید. بنده در واقع نمیدانم مسئول حفظ جان و مال و شرف و ناموس مردم کیست؟ پیریش با آقای شیروانی که وکیل این مملکت است بی احترامی شده ممکن است نسبت بسایرین هم همینطور سوءاحترام بشود با این ترتیب نمیدانم آیا مقتضی است که جلسات مجلس تا شب ادامه داده شده و نسبت بنمایندگان يك عملیات سوئی بشود یا خیر. بنا بر این بنده پیشنهاد میکنم مجلس کما فی السابق طرف صبح تشکیل شود.

(همهمه بین نمایندگان)

فجاعت - يك شب ایک اتفاقی افتاده است مرتکب هم مجازات میشود

وزیر مالیه - بنده خیلی تعجب کردم از اینکه نماینده محترم میفرمایند امنیت نیست در صورتی که بنده نمیدانم بچه ملاحظه این فرمایش را میفرمایند و چه واقع شده است در صورتیکه توی کوچه دو نفر با هم دعوا میکنند چه ربطی با امنیت دارد چه ربطی دارد با اینکه جلسات مجلس را صبح قرار بدهند مگر شب و روز چه تفاوتی دارد برای کسی که میخواهد بيك کسی صدمه بزند دو نفر با هم حرفشان شده و دعوا کرده اند.

شیروانی - اینطور نیست.

وزیر مالیه - چرا همینطور است. خودتان در محضر رئیس محترم مجلس فرمودید غرض من این است که از این قبیل مسائل ممکن است خیلی اتفاق بیفتد عصر هم ممکن است.

صبح هم ممکن است. شب هم ممکن است واقع شود. بلی بنده از وقوع این کمال تأسف را دارم. اگر چنانچه آقای شیروانی وکیل هم نبودند خوب نبود این اتفاق بیفتد حالا هم که نماینده مجلس شورای ملی هستند دیگر بیشتر محل تأسف است. ولی این فرمایشات چیز است.

رئیس - قضیه که بآن اشاره شد

متأسفانه پیریش واقع شده است و همان ساعتی که این اتفاق افتاد بنده يك چیزی با آقای وزیر مالیه نوشتم که شخص ضارب را تعقیب کرده و مجازات نمایندگان آن شخص را هم تعقیب کرده اند استنطاقاتی هم شده بود دوسیه هم تشکیل شده بود و بنده هم آوردند در مجلس و حالا هم در تحت توقیف است.

ويك تحقیقات ابتدائی از او شده ولی بنده گمان میکنم تا تحقیقات کامل نشود صلاح نباشد که در اینجا مذاکره شود بهتر

این است همینطور که تحقیقات شروع کرده ایم تأمل بفرمائید تا تمام شود بعد اگر ناراضی بودید و اعتراضی داشتید در مجلس بفرمائید

احتشام الحکماء - استدعا میکنم

سیاست او علنی بشود

مدرس - بنده يك تذکری دارم اجازه میفرمائید

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - چند روز قبل يك سئوالی از آقای وزیر مالیه که فعلا کفالت ریاست وزراء با ایشان است کردم راجع بآن چیزهایی که در روزنامه نامه امید درج شده بود که چه اقداماتی دولت در این خصوص کرده است

خوبست اقداماتشان را در مجلس علنی بفرمایند تا همه مردم متذکر شده و بدانند دولت از این قبیل چیزها جلو گیری می کند.

از قراریکه شنیدم یعنی چند روز قبل ناظر شرعیات را دیدم بن گفت که راپرت خود را تقدیم کرده ایم از قراریکه دیروز شنیده ام این شخص دیروز با اداره استیناف تظلم کرده.

اداره استیناف هم از مقام وزارت کسب تکلیف کرده وزارت هم جواب داده است که هنوز ناظر شرعیات راپرت خودش را نداده است خواستم از کفیل وزارت معارف سؤال کنم که آیا ناظر شرعیات راپورتش را داده است یا نه؟ و ترتیب این کار چه شده است؟ بگوئید تا ما هم مطلع شویم

کفیل وزارت معارف - ناظر شرعیات يك راپرتی راجع بقضیه ناهید بوزارت معارف داده است ولی میبایستی در آن راپرت نظریاتی شده و در وزارت معارف تصمیمی گرفته شود پس از آن به بیست وزراء نوشته شود و هنوز آن تصمیم گرفته نشده است.

مدرس - بعد هم گرفته نخواهد شد.

وزیر مالیه - البته ناظر شرعیات بوظیفه قانونی خود عمل خواهد کرد وزارت معارف هم همین طور.

ولی چون آقا فرمودند که در این باب چه اقداماتی شده و اقدامات خودشان را علنی کنند.

عرض میکنم آقایان مسبقند که هیئت دولت اقدامات خود را کرده و اقداماتش مغفی هم نبوده است بعضی اینکه این روزنامه در آمد و هیئت دولت از آن مطلع شد هم روزنامه هم شخص نویسنده را در نظمه توقیف کرد آن هم در حبس و توقیف است و از او استنطاقات میکنند و منتظر نتیجه آن استنطاقات هستند.

ناظر شرعیات و مدعی العموم عدلیه هم

البته بوظیفه خود عمل خواهند کرد غرض این است که هیئت دولت در این باب ابداً کوتاهی نکرده و يك امر مغفی هم نبوده است

حاج میرزا عبدالوهاب - بطور

بنده شنیده ام عدة مشغولند و کاغذ درست میکنند که این شخص خلاف شرعی نکرده است و این چیزی که نوشته است بر خلاف شروع نبوده البته آقایان میدانند ممیز این کارها کسبه و اصناف نیستند ممیز این کارها آقایان حجج اسلام و علماء اعلام هستند و الا استشهاد بازار و کسبه که این شخص تیزخلاف شرعی نگفته است نتیجه ندارد که فرادهم يك کاغذ تیرنه بدستش بدهند و بیشتر اسباب بدنامی بشود.

اگر میخواهند يك ورقه تیرنه بدست او بدهند پس خوب است اصل او را بکنند **وزیر مالیه** - بنده از آقا تقاضا میکنم که اینطور عنوانات را اینجا نفرمایند و اینطور سوءظن پیدا نکنند اگر خود این شخص يك اقداماتی می کند چه ربطی دارد با اقداماتی که دولت در این خصوص کرده است و میکنند.

دولت او را در تحت توقیف در آورده و ناظر شرعیات و بار که عدلیه هم که قانوناً مکلفند در این باب شروع با اقدامات کرده اند دولت هم امر داده است که در این باب اقدامات جدی و فوری بکنند.

بنابر این نمیدانم این فرمایشات چیست. هر وقت دولت استشهادات را آورد و مدارک قرارداد برای بی گناهی او آن وقت اعتراض بفرمایند والا ما خوب میدانیم هر کسی که يك جرمی مرتکب شد وقتی او را بمحکمه قانونی و بار که عدلیه جلب کردند متوسل با استشهاد و این چیزها میشود ولی محکمه قانونی حکمی را که از روی قانون داد آن شخص یا تیرنه و یا محکوم میشود.

استشهاد بازار و کسبه مناط امر نیست راجع باین شخص هم از طهران و از خارج طهران چیزهایی بر علیه و له او گفته و نوشته میشود ولی هیچکدام را دولت منشاء قرار نمیدهد آنچه که منشاء اثر قراردادده میشود اقدامات قانونی و حکم محکمه قانونی است.

آقاسید یعقوب - بنده تقاضا میکنم

وارد دستور شویم. چون يك صحبت هائی شد که ابداً بنده با آنها موافق نیستم. کمال امنیت هم در مملکت هست بر آن تمام افراد و بنده حرف ها را مناسب نمیدانم.

رئیس - اجازه میفرمائید وارد دستور شویم؟

مدرس - يك تذکری است بنده عرض کنم.

رئیس - هفت نفر قبل از جناب عالی اجازه خواسته اند.

مدرس - چیزی نمیخواستم عرض کنم میخواستم لفظ توقیفی را که آقای فرمودند توضیح بدهم چون سابقه ندارد که کسی در مجلس توقیف شود خواستم به بینم این لفظ توقیف که فرمودید معنایش چیست؟

رئیس - می فرماید رهائش کنیم.

مدرس - خیر مقصودم این بود که توقیف در مجلس سابقه ندارد.

رئیس - ایشان را آوردند در اینجا بعد خواستیم بر سر تنظیم نظمی نرفت بنابراین گفتیم اینجا توقیفش نمایند.

مدرس - بسیار خوب خودش نرفته است.

رئیس - وقتی که این شخص را آوردند اینجا بعد از استنطاق قرار شد ببرندش نظمی ولسی خودش نرفت و بنده دیدم نمی شود او را مطلق العنان گذاشت گفتم حالا که نمی رود همین جا باشد.

مدرس - صحیح است.

رئیس - ماده نهم قانون بودجه مطرح است مذاکراتی هم در این باب شده است.

آقای شیروانی - (اجازه)

شیروانی - بنده دیگر عرضی ندارم.

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - عرضی ندارم.

رئیس آقای دستغیب (اجازه)

دستغیب - عرضی ندارم.

رئیس - آقای مفتی (اجازه)

مفتی - بنده هم عرضی ندارم.

رئیس - آقای داور (اجازه)

داور - بفرمائید ماده را بخوانند بپنجم چیزی است.

رئیس - ماده نهم است طبع و توزیع هم شده است. معذک قرائت می شود.

(شرح ذیل قرائت شد)

ماده نهم - وزارت مالیه میتواند از محل صرفه جویی های اعتبارات مصوبه بودجه های مصوبه ایت تیل ۱۳۰۱ را که پرداخت ننموده است تأدییه نماید.

داور - عرضی ندارم.

رئیس - آقای شریعت زاده (اجازه)

شریعت زاده - بنده هم عرضی ندارم.

رئیس - آقای دیوان بیگی (اجازه)

دیوان بیگی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای احتشام الحکماء (اجازه)

احتشام الحکماء - عرضی ندارم.

رئیس - آقای ضیاء الواعظین (اجازه)

ضیاء الواعظین - بنده در این ماده عرضی ندارم فقط میخواهم جلب کنم نظر آقایان را باین ماده پیشنهادی هم در این خصوص تقدیم شده است در این ماده می نویسد:

وزارت مالیه می تواند از محل صرفه جویی های اعتبارات مصوبه هذ السنه ۱۳۰۳ حقوق و مخارج مربوطه بودجه های مصوبه ایت تیل ۱۳۰۱ را که پرداخت ننموده است تأدییه نماید.

در حالی که وزارت پست و تلگراف یک قروضی دارد بمردم.

آقای یاسائی و آقای قمی هم شرحی در این خصوص فرمودند که از قم دامغان و سمنان و شاهرود عده از وزارت پست و تلگراف طلبکارند هم چنین در اطراف شیراز اشخاصی هستند که مطالباتی از وزارت پست دارند وزارت پست بهانه اینکه در بودجه چیزی منظور نشده است مطالبات مردم را نمیدهد.

بنده توجه میدهم آقایان را باین نکته که باید اعتبارات دولت همیشه حفظ شود.

دولت امضاء میدهد که یک کتیراتی باید بربك خطی می بندد مدیر مشغول کار میشود و اقداماتی به اختیار امضای دولت میکند و با زحمت زیاد هلیق از برای اداره حمل و نقل تهیه میکند اگر چه آنچه وزارت پست و ادارات دولتی امضای دولت را حفظ میکنند از این بعد مردم حاضر نمیشوند با دولت وارد در معامله بشوند و کتیرات بینند این است که بنده توجه آقایان را در این خصوص جلب کرده و پیشنهادی در همین زمینه تقدیم میکنم البته در موقع خودش مطرح خواهد شد.

مخبر - مطالباتی که آقای ضیاء الواعظین فرمودند مطمح نظر دولت و کمیسیون بوده است.

فلسفه که اساس این ماده که در اینجا نوشته شده است برای همین مسئله است که صرفه جویی های وزارت خانا بابت هذ السنه بصرف معوقه های سند ایت تیل وزارت خانا برسد و وزارت خانا با یک دیگر مساعدت نمایند و این ماده که بگنجد مقصود جناب عالی را کاملاً تأمین میکند.

رئیس - آقای سرکشیک زاده (اجازه)

سرکشیک زاده - بنده عرضی ندارم.

رئیس - آقای رئیس التاجار (اجازه)

رئیس التاجار - بنده هم عرضی ندارم.

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای هایم (غائب بودند)

رئیس - آقای تهرانی (اجازه)

آقای شیخ محمدعلی طهرانی - بنده هم عرضی ندارم.

رئیس - آقای مدرس (اجازه)

مدرس - عرضی ندارم.

رئیس - آقای کاشانی (اجازه)

آقای میرزا حسن کاشانی - بنده هم عرضی ندارم.

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - نظریات بنده همان است که آقای ضیاء الواعظین فرمودند ولی چیزی که هست گویا ایشان فرمودند که فلانکس مطالباتی دارد.

بنده شخصاً مطالباتی ندارم و اظهاراتی هم که کردم راجع بمطالبات اهالی سمنان و دامغان است.

ضیاء الواعظین - بنده جناب عالی را عرض نکردم.

رئیس - آقای محمدولی میرزا (اجازه)

محمد ولی میرزا - بنده عرضی ندارم.

مذاکرات را هم کافی میدانم خوبست رأی گرفته شود.

آقای سید یعقوب - بنده عرض دارم اجازه میفرمائید؟

رئیس - آقای مشارعظم (اجازه)

مشارعظم - صرفه جویی هائیکه از اعتبارات وزارت خانه ها می شود خیلی مبلغ زیادی است از صدی چهار صدی پنجالی صدی ده است و بنده که بعنوان مخالف اجازه گرفتم برای این بود که عرض کنم این قسمت که نوشته شده از صرفه جویی های هذ السنه حقوق و مخارج مربوط بودجه های ایت تیل ۱۳۰۱ را بپردازد گمان می کنم نصف این مبلغ کافی است و نصف دیگرش باقی بماند چون مطابق سوابق که مالز آن اطلاع داریم غالباً این صرفه جویی ها در خود وزارت خانه ها بیک مصارفی که خودشان در نظر دارند میرسد که شاید ضروری هم نباشد.

مثلاً پارسال در یک وزارتخانه خیلی

صرفه جویی شده بود تقریباً بالغ بودجه اش ۷۵ یا ۸۶ هزار تومان صرفه جویی کرده بودند و در موقع خودش جلب نظر وزارت مالیه و هیئت دولت یک مخارجی میکنند و از آن محل می پردازند.

در صورتی که آن مخارج چندان لرومی ندارد و میشود آن را بیک محل مهمو طام المنفعه برسانند.

بنابر این قریب ۲۵ نفر از آقایان یک لایحه قانونی را امضاء کرده اند که نصف این مبلغ ضبط و حفظ شود که در سه آتی صرف مؤسسات صحیحی و توسعه مدارس آذربایجان بشود.

نصف دیگرش را هم برای همین محلی که اینجا در ماده نهم منظور شد برسانند تقاضای فوریت هم برای این لایحه شده است تقدیم میکنم قرائت شود اول باین لایحه رأی گرفته شود بعد به ماده نهم.

(پیشنهاد فوق را تقدیم مقام ریاست نمودند)

مخبر - البته برای این محلی که آقایان پیش نهاد فرمودند تصور میکنم هم آقایان موافق باشند ولی دوسه جمله آقای مشارعظم فرمودند که میخواهم جواب عرض کنم.

یکی اینکه فرمودند صرفه جویی هائی که میشود خیلی بیش از مووقه های سه ایت تیل است.

این را بنده نفهمیدم که آقا از کجا حساب فرمودند و صرفه جویی های بودجه هذ السنه را از کجا فهمیدند این قدر خواهد شد که برایش محل معین میفرمائید؟

بنیدانم این را از کجا فهمیدند؟ همچنین نفهمیدم آقا از کجا مطلع شدند که مووقه ایت تیل هر یک از وزارت خانه چقدر است؟

بنده که عضو کمیسیون و مخبر کمیسیون بودجه هستم نمیدانم مووقه های ایت تیل وزارتخانه ها چقدر است.

متنهی راجع ببودجه وزارت پست و تلگراف نظر بشکایاتی که بعضی از آقایان نمایندگان رسیده و بخود من هم رسیده است از سمنان و دامغان و بعض جاهای این است که این قسمت را مسبوق شدیم ولی سایر وزارتخانه ها صورت جزئی را خواستیم یک کمیسیون آمده است نه میدانم مووقه اش چقدر است و میدانم صرفه جویی هذ السنه آنها چقدر خواهد شد.

پس چون مبلغ صرفه جویی هذ السنه و مبلغ قروض ایت تیل معلوم نیست این پیشنهاد نصف موضوعی ندارد و عملی نخواهد بود.

اما اینکه فرمودند وزارتخانه صرفه جویی هائیکه میکنند بعد برایش یک محلی درست میکنند و بانظر وزارت مالیه بصر

میرسانند بنده این را هم تصدیق نمیکنم. اگر مراجع بلا یحه تفریح بودجه سه ماهه (که مجلس آمده) فرموده بودند ملاحظه میفرمودند که بعضی از وزارتخانه ها اصلاً اندازه بودجه مصوب خودشان از وزارت مالیه حقوق نگرفته اند یعنی آن اندازه که سر مه جویی شده بود در وزارتخانه - شان اصلوزارت مالیه بآن نپرداخته و همینطور باقی است مثلاً فارس اگر ۶ ماه نداشته باشد وزارت مالیه حقوقش را نمی دهد بوزارت داخله و در خود وزارت مالیه جمع شده و جمع عایدات دولتی محسوب میشود.

بعضی از نمایندگان - صحیح است. مذاکرات کافی است.

رئیس - آقایان مذاکرات را کافی میدانند.

(گفتند بلی)

رئیس - پیشنهادات قرائت میشود. (پیش نهاد جمعی از آقایان نمایندگان شرح ذیل قرائت شد) (نصف وجوهی که از محل اعتبارات هذ السنه بصرفه جویی از مخارج جمع آوری میشود برای توسعه مؤسسات صهی کل مملکتی و توسعه معارف آذربایجان در سه آتی ضبط و حفظ خواهد شد)

رئیس - (خطاب بمشارعظم) آقا این راجع بسنه آتی است و جزه قانون اساسال بودجه نیست و این را باید بمسئله تقالییش نهاد کنید پیش نهاد دیگر:

(اینطور قرائت شد)

بنده پیش نهاد میکنم در ماده (سنه) تنگوز تیل ۱۳۰۲ هم علاوه شود.

یاسائی - اجازه میفرمائید این پیشنهاد را تغییر داده و پیش نهاد دیگری دارم تقدیم میکنم.

(پیش نهاد دیگری تقدیم نمودند و شرح آنی خوانده شد)

بنده اصلاح ماده نهم را بنحو ذیل پیشنهاد میکنم:

وزارت مالیه میتواند از محل صرفه جویی های اعتبارات مصوبه هذ السنه ۱۳۰۳ حقوق و دیون و مخارج مربوطه بوجهای مصوبه ایت تیل ۱۳۰۱ و تنگوز تیل ۱۳۰۲ را که پرداخت ننموده است تأدییه نماید.

رئیس - (خطاب به یاسائی) بفرمائید **یاسائی** - در ماده نهم را بابت کمیسیون بودجه قید شده است فقط حقوق و مخارج مووقه سنه ۱۳۰۱ را از محل صرفه جویی های هذ السنه بدهند در صورتی که شاید وزارت خانه ها یک مبلغی مدیون باشند و یک قسمت از مخارجی که باید از این محل صرفه جویی ها بشود همان دیون دولت است مثلاً سرت هائی که در اداره پست شده است دولت موافق قانون پستی باید غرامت این اموال مسروق را بدهد.

یک قبوضی هم از اداره پست در دست مردم است چه از بابت سنه ایت تیل و چه از بابت سنه تنگوز تیل وزارت پست هم مکلف است از محل صرفه جویی های خودش این دیون را بدهد.

این است که بنده در این پیشنهاد دورقم بعد از نقطه حقوق دیون هم را اضافه کردم که نوشته شود حقوق و دیون و مخارج.

مطلب دیگر اینکه بنده در پیشنهاد اضافه کردم سنه تنگوز تیل ۱۳۰۳ هم نوشته شود که هر گاه چیزی بعد از پرداخت حقوق و دیون سنه ایت تیل باقی ماند صرف دیون و حقوق سنه تنگوز تیل نمایند آن هم بترتیب الاقدم فالاقدم یعنی اگر چنانچه از بابت سنه ایت تیل دادند دیگر چیزی باقی نماند و نبود که هیچ والادیون سنه ۱۳۰۲ را به بپردازند هلی ای حال بنده چندان ضرری نمی بینم که لفظ دیون و سنه تنگوز تیل ۱۳۰۲ هم علاوه شود.

مخبر - مقصود از حقوق و مخارجی که در این ماده ذکر شده است همین چیز هائی است که آقا فرمودند مثلاً راجع ب دیون که فرمودند دولت که مستقیماً از یک اشخاصی استقرض نکرده است یک دیونی همانطور که فرمودند از سورچی و تاجر و قهره از بابت حقوق و پول هلیق و کاه و جو باقی مانده که تمام اینها جزو مخارج است و تأدییه خواهد شد.

راجع بمسروقات پستی هم البته دولت مطابق قراردادی که دارد در امانتی که سرت شود بعد از مدت معینی باید غرامتش را بصاحب آن امانت بپردازند و بپردازند. پس در واقع اینها جزو مخارج آن سال میشود و با کلمه حقوق و مخارج هم گمان می کند مقصود آقا حاصل میشود.

رئیس - رأی گرفته میشود بقبول توجه بودن اصلاح پیشنهادی.

آقایانی که موافقتند قیام فرمائید (عده قیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. اصلاح آقای شیروانی:

بنده پیشنهاد میکنم در ماده نهم بعد از جمله (ایت تیل ۱۳۰۱) اضافه شود (و دیون دولت)

رئیس - بفرمائید.

شیروانی - اینجا فقط از مخارج و حقوق اسم برده شده و اگر چنانچه لفظ دیون را اضافه نکنیم ممکن است طلب طلبکار را ندهند و علاوه خوب است اقلاً با این با صاحبان حقوق موافقت نمائیم که کلمه دیون در اینجا اضافه شود که اگر از همین صرفه جویی ها چیزی پیدا کردند ب دیون هم بدهند.

مخبر - نظریه کمیسیون همان بود که عرض کردم.

رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - اینجا آقای عماد السلطنه مخبر هم فرمودند که مقصود کمیسیون این بوده که مخارجی را بپردازند که در واقع جزء بودجه مصوبه ایت تیل باشد یعنی آن چیز هائی که در بودجه ایت تیل بتصویب مجلس رسیده باشد و البته این دیون یا جزء بودجه آن سال بوده است یا نه اگر بوده است بموجب این رأی که می دهید میتواند بدهند اگر جزء بودجه آن سال نیست یک تصویب تازه از مجلس لازم دارد.

باید بتصویب مجلس برسد و یک لایحه جدیدی لازم دارد که باید دولت پیشنهاد بکند و مجلس تصویب کند که بپردازند والا اگر خارج از تصویب بودجه تفصیلی باشد البته بدون اجازه مجلس نمی تواند بپردازند.

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای شیروانی را قابل توجه میدانند قیام فرمائید (چند نفری قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای اخگر عین پیش نهاد آقای یاسائی است که رد شد.

اخگر - گمان می کنم فرق داشته باشد (شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیش نهاد می کنم ماده اینطور اصلاح شود:

بقروض داخلی مربوط بسنه ۱۳۰۱ و اگر اضافه بماند بقروض داخلی مربوط بسنه ۱۳۰۲ تأدییه نماید.

اخگر - اجازه میفرمائید

رئیس - حق همان است: ۱۳۰۱ و ۱۳۰۲

اخگر - مقصود بنده قروض بود اجازه میفرمائید توضیح بدهم؟

رئیس - گمان می کنم هر دو شبکی باشد.

مخبر - برای اینکه رفع نگرانی خاطر آقایان بشود با آقایان سابقه میدهم یک قانونی که در دوره چهارم مجلس گذشته است قانون غرامت پستی است که بعضی از آقایان راجع بآن اظهار نگرانی فرمودند مجلس هم تصویب کرده که پرداخته شود و عمل نبوده است.

حالا وقتی که از صرفه جویی های امسال معلمی پیدا شد بصرف آن مخارجی که در بودجه مصوبه ایت تیل بوده داده خواهد شد.

پس برای آقایان دیگر نگرانی نخواهد داشت.

رئیس - پیشنهاد آقای مشارعظم (بعضیون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم ماده ذیل باین نحو نوشته شود:

وزارت مالیه میتواند نصف از وجوه صرفه جویی های اعتبارات مصوبه هذ السنه را بابت حقوق و مخارج مربوط بودجه مصوبه ایت تیل ۱۳۰۱ که پرداخت ننموده است تأدییه نماید.

مشارعظم - همان پیشنهادی هم اول عده از آقایان نمایندگان امضاء کرده بودند تقریباً مطلبش همین بود و مربوط به همین سنه بود و اینکه نوشته شده بود برای سنه آتی یعنی ابتدای مصرفش از ابتدای سنه آتی باشد.

ولی کسر آن وجوه صرفه جویی بابت هذ السنه است.

حالا بنده پیشنهاد کردم که آن ماده عبارتش عوض شود که نصف از این صرفه جویی را وزارت مالیه میتواند بابت مخارج سنه ایت تیل بپردازد.

بنا بر این در نصف آن صرفه جویی نمیتواند تصرف کند و باید ضبط و نگهداری کند. این همان منظور است حالا مقصود عرض من این بود که به آقایانی که آن لایحه اولی را امضاء کرده بودند تذکر بدهم که اگر این را تصویب کنند آن محل را میتوانند برای مصارفی که در نظر گرفته شده است بگذارند.

اگر این ماده هم نواقص عبارتی دارد ممکن است آن نواقص را اصلاح کرد و تقدیم مجلس کرد.

مخبر - پیشنهادات آقایان یک قدری نقیض است از یک طرف عقیده اغلب بلکه اتفاق مجلس این است که اگر از بابت سؤالات گذشته چه ایت تیل چه قبل از ایت تیل یا بعد از آن اشخاص با اعتبار دولت و نماینده کان دولت یک پول هائی داده اند یا جویا گاه یا مطالبات دیگر بعد از این مدت پرداخته شود و دوچار اشکال نشود.

از یک طرف آقای مشارعظم پیشنهاد میفرمائید این محلی را هم که امیال پیدا کرده اند برای پرداخت آن مووقه ها نصفش توقیف و نصفش را بپردازند.

در صورتیکه اگر برای معارف آذربایجان یا صحنه مرکز ولایات نظری دارند ممکن است بگذارند برای سال آتی و فعلاً سال باخر رسیده است و صرفه جویی هائی که امسال می نمایم بمصارف خودش یعنی پرداخت مووقه ها برسد اگر اضافه بیاید در مالیه خواهد ماند و جائی نخواهد رفت آخر سال که صورت دادند می توانند این جا یک لایحه یا طرح قانونی درست کنند و بگویند بقیه صرفه جویی هائی که بعمل آمده است بکدام مصرف برسد و بعداً مربوط نیست.

وزیر مالیه با بیان آقای مخبر که عملی صحیح بود بنده هم میخواهم یکی دو فقره مطلب را برای تذکر خاطر آقایان اضافه

کنم و آن این است که این پیشنهادات تأییدی که دارو بعهده بنده اینست که اصل ماده را هم بی اثر و باطل می کند بدو جهت

یکی اینکه اولاً امسال وزارت خانه ها یک صرفه جوئی های فوق العاده مثل سال گذشته در بودجه ها نخواهند داشت زیرا آقایان معترم مسبقاً که امسال بوزارت خانه ها از بعضی جهات از حیث اعتباری که برای آنها مقرر شده است خیلی تنبیه شده.

رض نمی کنم که هیچ صرفه جوئی نشود ولی چندان چیز قابل بنظر نیاید مسئله دیگر این است که باز یاد آوری می کنم آقایان معترم که حالاً حساب دولت کاملاً معلوم نخواهد شد یعنی جمع و خرج صحیح نمی شود و بالاخره صرفه جوئی هایی که میشود مشخص نخواهد شد مگر در اواخر سال آئینده و اینکه میفرمایند نصف صرفه جوئی ها را بفلان مصرف برسانیم نتیجه اش این می شود که ما از صرفه جوئی ها دیگر هیچ مصرف نمیتوانیم بکنیم مگر در اواخر سال آئینده که بدانیم چقدر صرفه جوئی شده

آن وقت هم موقع گذشته است یعنی این اجازه را که می دهند که به حقوق معوقه پرداخت شود آنها را که نخواهند کرد و باید بگذرانند تا آخر سال که هیچ بلکه آنچه را هم که میخواهند این نهمه بصرف او برسد آنها نمی رسد

چون در اواخر سال آئینده موقع گذشته پس بنا بر این بهترین است که آقایان تصویب کنند که همین صرفه جوئی های بالنسبه نا قابلی که امسال خواهند شد بصرف معوقه های سال آتیل برسد و از این جهت یک قدری خاطر دولت و اعضاء ادارات دولت و طلبکارهای دولت جمع بشود و راحت و مطمئن بشوند

ضمناً این را هم تذکر می دهم که تمام این چیزهایی که باقی مانده است دولت باید بپردازد

آنچه دیون است فرق نمی کند اعضاء ادارات هم که طلب دارند طلب است مخارجی هم که دولت نکرده است آنهام دین دولت است

یعنی مخارجی که وقوع پیدا کرده و پرداخت نشده و اینهایی که میفرمایند طلبکار دولت هستند اینها هم طلب کار هستند و همه دیونی که دولت دارد از همین قبیل است و همه این طلب کارها را دولت از حیث مخارج با آنها مدیون است

فرق نمی کند چه اشخاص متفرقه باشند چه اعضاء ادارات دولت در هر حال فرق نمی کند دولت با آنها مدیون است این چیزیکه ما صرفه جوئی می کنیم و میخواهیم پرداخت شود تمام راجع بدیون دولت است

رئیس آقایانی که پیشنهاد آقای مشار اعظم را قابل توجه می دانند قیام فرمایند

(عده قلیلی برخاستند)

رئیس قابل توجه نشد

پیشنهاد آقای ضیاء الواعظین:

(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیش نهاد می نمایم که در ماده نهم سطر سوم بعد از آیت ثلث ۱۳۰۱ جمله بیل علاوه شود:

(و همچنین دیون سنه ۱۳۰۲ و ۱۳۰۱)

وزارت پست و تلگراف)

رئیس بفرماید

ضیاء الواعظین - خلاصه این پیشنهاد را در موقعی که راجع باصل ماده اظهار می کردم عرض داشتم حالا در این خصوص فقط چیزی که لازمست عرض کنم این است که خوبست آقایان متوجه بخطوط پستی و ارتباطات پستی باشند مخصوصاً آن قسمتی که مملکت را بدربار و خارجه مربوط میکنند هر قدر بیشتر سعی نمایند که آن خطوط منظم تر و سلسل تر و درست تر و سریع تر حرکت کند برای اقتصادیات و مطالب دیگر مفیدتر است

(در این خصوص رعایت کامل شده است یا نه آن یک موضوعی است علیحده)

در قسمت فارس و راه فارس مدتها بوده است که همین طور مختل و خراب و رفته نظمش گسیخته و پست ها همه روی هم ریخته بود

یک مدبری آمده است و قبول کرده راه را دایر کرده بعد وزارت پست متعذر شده است که در بودجه مجلسی برای حقوق او موافق کنتراستی که بسته شده نیست

در این قسمت که پیشنهاد شده علاوه بر حقوق و مخارجی که ذکر شده است دیون هم علاوه شود

آقای عبادالسلطنه مخبر فرمودند مراد هم همین گونه مخارج است بنده هم عرض میکنم اگر تصریح شود که دیون اداره پست و تلگراف راجع با اداره حمل و نقل و راهها (اگر ممکن شد) از محل صرفه جوئی ها پرداخت شود خیلی بهتر است و آبروی دولت هم بهتر حفظ شده است

مخبر بنده که یک مرتبه هم عرض کردم البته در هر وزارتخانه هر قدر دیون خودش است یعنی در وزارت پست و تلگراف اگر صرفه جوئی های خودش کافی شد برای پرداخت دیون خودش البته میبپردازد و اگر کافی هم نشد از سایر وزارتخانهها در صورتی که محل خالی داشته باشند کمک میکنند بوزارت پست و تلگراف و پرداخت میشود و اساساً این کار وزارت مالیه است که عایدات تمام در آنجا تمرکز

رئیس - تصویب شد

تبصره پیش نهادی آقای معتمدالسلطنه قرائت میشود:

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیش نهاد میکنم تبصره ذیل بماده نهم اضافه شود

تبصره: صرفه جوئی هر یک از وزارتخانهها محل پرداخت معوقه های آیت ثلث ۱۳۰۱ وزارتخانه مربوطه بوده و اضافه آن بصرف معوقه های آیت ثلث سایر وزارتخانهها خواهد رسید

رئیس - آقای معتمدالسلطنه (اجازه)

روشن است

مقصود این است که اگر وزارت پست و تلگراف فرضاً پنججاه هزار تومان صرفه جوئی داشت این مبلغ بایستی بدو بصرف معوقه های خود آن وزارتخانه برسد و هر گاه اضافه داشت وزارت مالیه آن را بداد که محل نیست و حال آنکه مردم وقتی که بیست امانت میدهند و وجه بیمه میدهند برای این است حرفها را نشنوند

حالا چون میگویند محل نیست من تصور میکنم بهتر از این محلی برای این که محلی برای این که جواب مردم را بدهند نیست این را در همین ماده منظور بدارند که از محل صرفه جوئی های حاصله مال مردم را بدهند

مخبر - بنده در این موضوع الان توضیح دادم

در دوره چهارم در اثر همین شکایاتی که از استر آباد و غیر استر آباد رسیده بود وزارت پست پیش نهاد کرد و مجلس هم تصویب کرد منتهی محل نبوده که بپردازند حالا دولت برای پرداخت همین مسئله و سایر قروضی که از این قبیل است این ماده را پیشنهاد کرده

کمسیون هم تصویب کرده مخصوصاً آن وقتی هم که توضیح میدادند این مسئله در کمیسیون از طرف وزارت پست و تلگراف اظهار شد

قائم مقام - پس سرعت پست را هم این جا علاوه نمایند

رئیس - رأی میگیرم آقایانی که این پیش نهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(معدودی برخاستند)

رئیس قابل توجه نشد رأی گرفته میشود بماده نهم

معتمدالسلطنه بنده پیش نهادی تقدیم کردم

رئیس - پیش نهاد جناب عالی تبصره

رئیس - تبصره می شود بماده نهم

آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس آقای اشکر (اجازه)

اخگر - اینجا که نوشته شده است دو درصد کلیه اعتبارات مصوبه بنده میخواستم آقای مخبر توضیح بدهند که مقصود چیست مقصود از کلیه اعتبارات یعنی مثلاً برای وزارت معارف هشتصد هزار تومان معین میشود دو درصد این هشتصد هزار تومان باید بصرف مخارج غیر مرتبه برسد یا اینکه علاوه بر این است یعنی یک اعتباری که در وزارتخانه معین شده برای مخارج غیر مرتبه این دو درصد مربوط بآن میشود

چون یک قدری مبهم نوشته شده است بنده خواستم توضیح بدهم

مخبر - آقایان این خیلی واضح است مقصود این است که هر وزارتخانه ای هر قدری که مجلس برایش تصویب کرد از آن مبلغ تصویبی دو درصدش را بایستی برای مخارج غیر مرتبه بکاربرد

رئیس - مغالطی ندارد (اظهاری نشد)

رئیس - رأی گرفته می شود به ماده دهم آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد

اگر اجازه بفرمایند چون تاریخ است تنفس داده شود

در این وقت جلسه برای تنفس تعطیل وبعد از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید

رئیس - ماده ۱۱ قرائت میشود:

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده ۱۱ - وزارت مالیه می تواند بسرورس ارزاق اجازه بدهد که عایدات خود را از بابت فروش جنس برای خرید و حمل غله که محل لزوم مقاصد ارزاق است بصرف برساند

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - عرضی ندارم

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - عرضی ندارم

رئیس - آقای دست غیب (اجازه)

دست غیب - فعلاً عرضی ندارم مگر بعد

رئیس - آقای مفتی (حاضر نبودند)

رئیس - آقای شریعت زاده (اجازه)

شریعت زاده - عرضی ندارم

رئیس - آقای دیوان بیگی (اجازه)

دیوان بیگی - عرضی ندارم

رئیس - آقای احتشام الحکماء (اجازه)

احتشام الحکماء - عرضی ندارم

رئیس - آقای ضیاء الواعظین (اجازه)

ضیاء الواعظین - عرضی ندارم

رئیس - آقای سر کشیک زاده (اجازه)

سر کشیک زاده - عرضی ندارم

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - بنده هم عرضی ندارم

رئیس - آقای هایم (اجازه)

(در مجلس نبودند)

رئیس - آقای طهران (اجازه)

طهران - عرضی ندارم

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - عرضی ندارم

رئیس - شاهزاده محمدولی میرزا محمدولی میرزا - در عمل معین شده است که اداره و مؤسسه ارزاق طهران خیلی نافع و مفید واقع شده است هر اندازه که در ولایات جزء از قبیل همدان و عراق و زنجان و بعضی نقاط که دایراست و بعضی جاهه که دایر نیست و خواستند دایر بکنند حال اهالی بوده است در عوض طهران خیلی مفید واقع شده است و البته آقایان فراموش نفرمودند که این مناظر قبیح سنه ثیلان ثیل و سنوآت فجاعه و گرانی را که بواسطه فقدان تنظیمات در امور ارزاق چطور مردم از حیث فراهم کردن آذوقه و همیشه دچار فشار و مضیق بودند و از آن تاریخ که اداره ارزاق دایر شده است از انصاف نمیشود گذشت

این اداره دارای یک تنظیماتی هست و آقایان در نظر دارند که از آن وقت تا بمال در ظرف پنج شش سال وضعیت ارزاق تهران چطور مرتب بوده و همیشه وفور و ارزانی بوده و دولت توانسته است آنرا بیک میزان و یک کیفیت برسد بفرماید

بنده فقط این را بیکه قیلا هم پیشنهاد داده بودم بمتر عرضی لازم میدانم تذکر بدهم و مخصوصاً خاطر آقای وزیر مالیه را متوجه سازم که تا کتون مخصوصاً در این بودجه که مطرح واقع شده است به چه وجه راجع بمعاسبه اداره انبار هیچ قلمی نبوده است که نمایندگان معترم بتوانند در آن خصوص یک قدری دقت کنند و بعضی از مسائل که هم مطلع هستیم آنها را بتوانیم مطابق یک اقلامی در بیابوریم که دولت صحت آنرا تصدیق کرده باشد که وقتی در مذاکرات در اطراف اداره انبار صحبت هایی می شود بدانیم چیست

مسئله انبار امروزی که اهمیت فوق العاده از حیث جریان داد و ستد و تقریباً بصورت یک مرکز اداره ارزاق تهران در سال متجاوز از نود هزار خروار چه جنس مالیات و خالصجات دولتی و چه جنس های خریداری حمل می کند و از یک طرف ببخازها و نانوائی ها می دهد

در این مدت البته آقایان بغاظر دارند که نرخ و میزان و قیمت جنس مخالف بوده است و نرخ ارزان و مناسبتی دولت میتواند است جنس را از بلوکات اطراف تهران چه نقاط نزدیک و چه نقاط بعیده خریداری کند و آنهارا بتفاوت با کرایه های مختلفی حمل و وارد انبار خود نماید ولیکن آقایان خوب در نظر دارند که در تمام این مدت در طهران قیمت نان یک میزان بوده است و هیچ ترقی و تنزل نکرده است و البته همینطور که تنزل نکرده است دولت و اداره ارزاق سعی کرده اند در بعضی موارد هم که جنس برای آنها گرانتر تمام شده است باز هم جنس را بیک میزان نگاهداری نمایند ولی این مسئله مسلم است که اداره ارزاق ببخازخانهها کندم رافروخته است در بیست و چهار تومان و بیست و پنج تومان و مدتی هم در بیست و شش تومان واگذار کرده بوده است ولی نرخی که از طرف بخازها بر مردم داه شده است و حافظ آن نرخ هم در یک میزان خود دولت است خرواری بیست و چهار تومان بوده است که همیشه این نرخ را محفوظ نگاهداشته اند ولی این جنس که از طرف بقیه های مختلف خریداری اند (این یک حساب تخمینی است صحت آنرا هم بنده خود نمیتوانم نطق داشته باشد) تخمیناً بنده پیش خود حساب کردم بیک میزان متوسطی از هفده تومان و هجده تومان بیشتر وارد انبار شده است

چون نرخ جنس مختلف بوده است و بطوریکه عرض کرده ام میزان متوسطی که گرفته ام رو به مرافقه در سنوات ارزانی و سنواتی که یک قدری جنس ترقی داشته است و گران بوده است و جنسی که از نقاط بعید با کرایه که وارد شده است تقریباً بنده تصور میکنم تماماً خرواری هجده تومان وارد شده باشد (حالا شاید بیشتر هم باشد نمیدانم چون این حسابی است که خودم پیش خود کرده ام) ولی همیشه آنرا از بیست و چهار تومان بر مردم کمتر فروخته اند

نتیجه که بنده میخواهم بگویم این است که اداره ارزاق که یک معاملات خیلی وسیعی داشته است مسلماً عواید زیادی هم داشته است

بنده عرض کردم در بودجه که در دست ماست هیچ تذکری نداده اند که ما بتوانیم اطلاعات خارج را با آن تطبیق کنیم و بصحبت و سقم آنها رسیدگی بنماییم و از یک طرف در اطراف اداره انبار صحبت هایی می شود هم میدانیم مطابق یک صورتی که اخیراً از

کمسیون بودجه بطبع رسیده بود (تصور میکنم بنده در آنجا دیدم ولی از خارج هم یک صورتی دارم)

تقریباً یک میلیون و نهصد هزار تومان بعنوان مساعده اداره ارزاق منظور میشود یک میلیون دوهزار و نهصد و بیست و سه و نهصد هزار تومان اخیراً در هزار و نهصد و بیست و چهار بعنوان مساعده اداره ارزاق از بانک شاهنشاهی اخذ کرده است

و بطوری که عرض شد چون بنده تصور میکنم که اداره ارزاق بطریقی که عرض کردم اگر محاسبه که پیش خودم کرده ام صحت داشته باشد باید یک عایدات خیلی زیادی داشته باشد

این مساعده که دریافت شده است نمی دانم چه صورتی دارد چون عرض کردم در بودجه پیش بینی نشده است و برای آقایان نمایندگان قابل تفتیش نیست

بنده نمی دانم این یک میلیون و نهصد هزار تومان را از همان عوایدی که باید انبار قاعدتاً دارا باشد مساعده که گرفته است همانطور پس داده است یا اینکه این یک میلیون و نهصد هزار تومان باری است که عمومی یعنی بر مالیه دولت تعمیم می شود

البته در این موضوع آقای وزیر مالیه ۳ توضیحات میفرمایند که خاطر نمایندگان روشن شود

بعلاوه بطوریکه در پیشنهاد عرض کردم

مستند که محاسبه سنواتی اداره ارزاق طبع و توسط وزارت مالیه بین نمایندگان توزیع شود که بتوانند یک دقت هایی بکنند و اطلاعاتی حاصل کنند و ضمناً این را هم تذکر میدهم که غیر از حساب برداشتی که عرض کردم یعنی قیمت خرید قیمت فروش و واگذاری بخازها که بعد دان می شود بر مردم داده میشود

غیر از این اداره انبار و ارزاق یک تفاوت هایی هم میدانیم بعنوان آفت کسر می کند چون آفت هم خیلی زیاد است مخصوصاً در همدان البته بنسبیت وضعیت خراب محصول اطراف طهران و نقاطی که محصولات آنها مبتلا بزنک بوده است آفتی که اداره انبار کسر کرده است از صدی پنججاه تجاوز کرده است

امسال هم البته انبار مقدور بوده است چون نانی که باید باهالی بدهد باید نان خوب باشد و البته گندمی که آفت دیده باشد باید آفت حساب کنند ولی بطور کلی بنده می خواهم که این حساب آفت در آن محاسبه که بنده تقاضا میکنم طبع شود البته راجع باین آفت هم یک توضیحات کافی در آن صورت خواهند داد که آقایان نمایندگان یک استحضار کاملی پیدا کنند و غیر از همدان السنه که بنسبیت وضعیت خرابی محصول مقداری بعنوان آفت کم شده است در سنوات

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

دوره پنجم

حقوق تخصیص داده شود باطفال مردمان بی بضاعت که بطور مسابقه انتخاب واعزام شوند

رئیس آقای روحی (اجازه)

روحی - بنده عقیده دارم که باید محصلینی که میفرستند باروبا بطور مسابقه باشد و بیشتر هم از طبقه سوم انتخاب شوند چون این طبقه تمول ندارند بلکه لافلاز از اینتره بتوانند اولاد خودشان را برای تحصیل بفرستند و یک استفاده بکنند

مخبر - آن پیش نهادی که حالا آقای داور تقدیم کردند بنده خودم و چهل و پنج شش نفر از آقایان هم آنرا امضاء کرده اند همان پیش نهاد نظریه جناب عالی را هم تأمین میکند ولی این مربوط بسال آتی است شرایط مسابقه و غیره هم در آنجا نوشته شده است

بآن پیش نهاد مراجعه فرموده و اگر مایل باشید ضمن آن پیش نهاد را امضاء بفرمائید چون از بابت امسال گذشته است و عملی نیست

رئیس آقایانی که با این پیش نهاد موافقت قیام فرمایند

(چند نفر قیام نمودند)

رئیس مقابل توجه نشده پیشنهاد آقای آقا شیخ جلال (شرح آتی قرائت شد)

بنده در قلم ۱۸ ماده دوم قانون بودجه پیش نهاد مینمایم

اول مخارج تحصیل جزء بودجه معارف منظور گردد

دوم بمناسبت جهاتی که برقراری شهریه و وظایف را ایجاد کرده بوزارتخانه ها تقسیم گردد

سوم چنانچه علت برقراری شهریه و وظایف صرف استیصال و پریشانی گیرنده شهریه باشد جزء بلدی به حوز قاقامگاه گیرنده شهریه و وظایف گردد

رئیس بفرمائید آقا شیخ جلال بنده نظرم این است که کلمه (شهریه و وظایف) از بودجه مملکت و قاموس مملکت خارج شود

البته از طرف دیگر نخواهم عرض کنم کسانی که استعاق وجهتی از جهات قانونی یولی از دولت میگیرند از آنها سلب کنند و بدهند

ولی از نقطه نظر دیگر تصور میکنم این پول هائی که بمرم داده میشود از دو راه خارج نیست یا صرف از جهت استیصال و پریشانی یک شخصی است که بدبخت و پریشان ویی چیز است و ازدولت یک پولی باو داده میشود و معتمد که از نقطه نظر وظایف مملکت راجع بدارالمجزه است و جزء بودجه بلدی مملکت باید منظور شود

اگر از نقطه نظر استحقاق و خدمت به

دولت است که باید جزو وزارتخانه مربوطه شود

مثلا اگر راجع بوزارت داخله است جزء بودجه وزارت داخله اگر چنانچه راجع بوزارت خارجه است جزء بودجه وزارت خارجه منظور شود

همینطور سایر وزارتخانه ها وقتی این اصل رعایت شد طبیعتاً کتاب شهریه و مستمری از بین میرود و بر میگردد بوزارت خانه مربوطه و حقوق آن شخص که در آن وزارتخانه مربوطه یک خدمتی بمملکت کرده و مستحق حقوق شده است در جزء بودجه همان جا منظور شود

همینطور بنده اینجا پیشنهاد کردم خرج تحصیل چون مربوط بوزارت معارف است جزء بودجه معارف منظور شود و بطوری که بنده اطلاع پیدا کرده ام این خرج تحصیل هم ببارت از این است که آقایانی که مستخدم دولت بوده اند همین که فهایند مطابق قانون نمیتوانند از دو جا حقوق بگیرند آمده اند و حقوق دیوانی شان را با اسم خرج تحصیل اولادها شان منظور کرده اند و در سال مبالغ هنگفتی از خزانه دولت با اسم حقوق شخصی و خرج تحصیل میگیرند (علاوه بر اینکه از طرف دیگر بواسطه سابقه کارشان یک تمول زیادی هم دارند) و آقا زاده هاشان را میفرستند بفرنگ

غرض این است که پیشنهاد کردم این خرج تحصیل بر گردد جزء بودجه معارف بشود و اگر در واقع استحقاق دارند داده شود و الا قطع نمایند

مخبر - کاملاً مقصود آقا را نفهمیدم ولی یک قسمت از فرمایشاتشان بیشتر بآمال شبیه بوده هنوز مانعیتوانیم بگوئیم یک مرتبه مستمری و شهریه را از قاموس و بودجه این مملکت برداشت

چرا؟ برای اینکه فلسفه دادن مستمری و شهریه همه اش آن دو اصل نیست که آقا در نظر گرفته و فرمودند که یکی از استحقاق گرفته است و یکی وسایلی داشته و برقرار کرده

خیر اینطور نیست یک اشخاصی در نتیجه خدمات ۲۰ ساله سی ساله چهل ساله ۵۰ ساله که بدولت کرده اند دولت های وقت و همان دولت های استبدادی (که در اینموارد خیلی دقیق بودند در مورد تعادل جمع و خرج خیلی دقت میکردند) از زوری خدمت و استحقاق با آنها داده اند

هم چنین مجلس های دوره دول دوم و سوم و چهارم بیشتر از این مجلس وارد در جزئیات این اقلام شدند

چنانکه در دوره چهارم خود بنده در کمیسیون بودجه بودم و یکی از مأمورینی بودم که از طرف کمیسیون انتخاب شده بودم و یک یک این اقلام رسیدگی کردیم

بنده عرض نمیکند که در تمام اقلام شهریه و مستمری یک نفر یا ۴ نفر یا ۵ نفر نیست که استحقاق نداشته باشد ولی وجود این ۴ یا ۵ یا بیست نفر دلیل بر این نیست که یا صد یا هزار یا دوهزار نفر که در نتیجه خدمات و زحمات با اینکه بعضی هایدشان یا پسرشان در راه خدمت کشته شده و این شهریه ها در حقشان برقرار شده است و مجلس ها تصویب کرده اند حقوقشان از بین برود و این لفت از قاموس ما برداشته شود

اگر جناب عالی بخواهید یک قدم عملی بردارید همانطور که خودتان فرمودید یک عده محصلین بروند باروبا و در تحت سرپرستی وزارت معارف باشند

خوبست پیشنهادی را که آقای داور امضاء کرده اند حضرت عالی هم آنرا ملاحظه و امضاء بفرمائید

نظر جناب عالی هم از اول سال آتی تأمین خواهد شد این یک سال هم اگر بی جاداده شده است روی همه و اگر هم بجا داده است امسال هم داده شود

آقا شیخ جلال بنده توضیح مختصری دارم

رئیس میخواهید توضیح نظامنامه بدهید؟

آقا شیخ جلال بله

رئیس راجع بکدام ماده؟

آقا شیخ جلال راجع بآن ماده که مربوط باین است که آقای مخبر از عبارت بنده درست استفاده نکردند

بنده عرض کردم که یک قسمت عده از شهریه ها مستند بخدمتانی است که از برای مملکت کرده اند

بنابر این وزیرانی که بدها در دوره های فترت روی کار می آیند باید بدانند که ملت بخادمین خود حقوق میدهد نه بآن کسانی که بواسطه خاطر یک حملات یا یک گفتگو هائی برای این که صدایشان در نیاید و فقط برای شکم پر کردن که صدایشان در نیاید و حرف زنند با آنها حقوق میدهند و آن وقت بگویند هر کاری که میخواهیم می کنیم و هر قراردادی که می خواهیم می بندیم

بنا بر این بنده پیشنهاد کردم اشخاصی که در دوره های فترت برایشان حقوق معین شده است آنها را از سایرین تفکیک کنند و بآنها ما رأی نمی دهیم و نسبت بسایرین هر کدام که مستحقند خودشان و آباءشان بمملکت خدمت کرده اند برای آنها اگال افتخار رأی میدهم بلکه دو مقابل آنها بدهند اما اشخاصی که فقط در تحت تأثیر تهاجم بدولت یا سکوت در موقعی که استقلال مملکت مورد مخاطره است آنها لایق از برای گرفتن یک پول نیستند

مخبر - البته آقایان متوجه توضیحات آقای طهرانی شدند

این مطالب که جناب عالی اینجا فرمودید برای یک اشخاص بی اطلاع بد نبود یا برای یک اشخاص هوام در یک جائی کنفرانس بدهند بد نبود ولی در مجلس شورای ملی از طرف یک نفر نماینده و برای یک عده اشخاصی که همه حقایق مطالب را میدانند ابتدا منطبق نداشت

جناب عالی داخل شدید در یک موضوعی که می فرمائید کلیه شهریه هائی که در دوره فترت داده شده لغو شود

اگر مراجعه بقانون فرموده بودید اگر این اندازه مجال داشتید که قانون شهریه هائی که از دوره چهارم مجلس گذشته

ملاحظه میفرمودید میدیدید که در اینجا نوشته شده است در ماده اول شهریه هائی که بدون تصویب مجلس شورای ملی باشد منسوخ و هر گونه تصمیماتی که در این مورد در ایام فترت گرفته شده است لغو است

اگر مراجعه باین ماده میفرمودید آن وقت این فرمایشات را که یک قسمتش ابتدا مربوط بشهریه و مستمری نبود نمیفرمودید یک قسمت دیگر فرمودید

در دوره اول شهریه چقدر بوده دوره دوم چقدر سوم چقدر و اگر این ترتیب پیش برویم چقدر میشود این راهم اشتباه فرمودید

در دوره اول که خودتان هم افتخار مضوت داشتند چهار کرو تومن مستمری بود

حالا که آن قدر شده تمام در نتیجه ایام فترت است در همان دوره فترت اگر یک مستمری یک کسی میدادند در عوض یک قدم هم یک تصویب نامه صادر کردند تومانی دوربال داده شود این است که چهار کرو مستمری رسیده است بهشت صد هزار تومن

این هم شاید پنجاه هزار تومن یا صد هزار تومانش در عمل کمتر شود این فرمایش جناب عالی منطبق نداشت و یک قسمت دیگر فرمودید یک اشخاصی در نتیجه تهاجم بدولت شهریه بگیرند

اینها اسم ندارند؟ خوب بود برای مثل یکی اش را اسم میبردید که آقایان بدانند

رئیس پیشنهاد ختم جلسه شده است از طرف آقای مقوم الملک بفرمائید

مقوم الملک - نظر باینکه شب جمعه است بنده پیشنهاد کردم جلسه یک قدری زود تر ختم شود (خنده نمایندگان)

رئیس آقایانی که تصویب میکنند جلسه ختم شود قیام فرمایند (عده قلبی قیام نمودند)

رئیس تصویب نشد رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای طهرانی آقایان موافقین قیام فرمایند (عده قلبی برخاستند)

رئیس قابل توجه نشد پیشنهاد شاهزاده شیخ رئیس (شرح ذیل خوانده شد)

پیش نهاد می کنم؛ کلیه مستمریات و شهریه ها که قبل از مشروطیت بوده و مجلس اول تصویب کرده با شهریه هائی که از پنجگانه گذشته این دو قلم از کل تجزیه شود و بقیه شهریه های زمان فترت جدا شود

محمد هاشم میرزا شیخ رئیس - نظر بنده و آقایان محترم یعنی آنچه بنظر بنده میرسد نظر آقایان در دو طرف افراط و تفریط واقع شده است

یک مطلبی را اول باید در مد نظر گرفت و آن این است که قسمت کم بیک اشخاصی و لایق که وقف هم باید بصرف صحیح برسانم

ولی وقتی که بنده اجازه دادند از یک کسانی بگیرم و بیک کسانی بدهم باید هر دو طرف را مراعات کنم و بآن شدت که آقایان تصور می کنند نباید تصور کرد که بدون هیچ اشکالی می شود پنج کرو در کرو را تصویب کنم از یک اشخاصی بگیرند و بیک اشخاصی بدهیم باین جهت بنده نظری که مخصوصاً دارم این است که فرق می گذارم بین مستمریات و شهریه هائی که قبل از مشروطیت بوده است و در مجلس اول تصویب شده است یا در مجالس دیگر ترتیبات قانونی که دولت پیشنهاد کرده است و با مقدمه که مشتمل بر ادله بوده و از مجلس گذشته اینها را فرقی می گذارم با شهریه هائی که در دوره های فترت گذشته اینها هیچ شبیه نیست بجهت اینکه یک وقت یک مقدماتی بوده است و دولت مصلحت دانسته است که صد تومن یا دو توست تومن بورنه فلان ژاندارم یا پلیس که کشته شده داده شود مجلس هم تصویب کرده است که تا سن بیست و یک یا بیست و دو سالگی بدهند

اینها را بنده بامستمریات قدیم از اقسام دیون عمومی می شمارم و اگر چنانچه هر سال مجلس از نقطه نظر بودجه تصویب میکند از مد نظر اجازه پرداخت در سال جاری است ولی در ایام فترت بنده نمی دانم از چه نقطه نظری بوده است که بعضی دولت ها شهریه داده اند

اصلاً مجلس شورای ملی و و کیل که مستقیماً مداخله در امر مالیه مملکت میکند

و یک حق بزرگی داده که حتی مجلس سنا هم این حق را ندارد و این حق فقط از مختصات مجلس شورای ملی است نباید این حق خودش را متزلزل کند و اجازه بدهد که در غیبت او یک اشخاصی یک شهریه هائی بدهند بعد بیاورند و از مجلس بگذرانند

اما راجع بآن ماده که آقای عماد السلطنه تذکر دادند قلبی بنده خودم در مجلس چهارم بودم و میدانم ولی این اجازه پرداخت از نقطه نظر بودجه سالیانه است و دلیل نمیشود که چون آن سال بنده رأی داده ام تا پنجاه سال دیگر هم باید رأی بدهم و بعضی از شهریه ها چون مقدمات قانونی را طی نکرده و بر طبق قانون اساسی مراتب معینی را طی نکرده است

باید بمجلس پیشنهاد شود و حتی یک قسمت از این شهریه ها را اگر امروزه دولت پیشنهاد کند بنده قبول میکنم ولی یک قسمت هائی هم هست که نمیدانم چه باید بشود در حال باید بطرز قانونی اینها بمجلس پیشنهاد بشود

علی ای حال چون در موقع رأی دادن بنده تکلیف خودم را بنده عقیده دارم تجزیه شود و باقلامی که مقدمات قانونی را طی کرده و از مجلس گذشته است رأی بدهیم و مستمریات و شهریه های ایام فترت راهم موافق بشوم باینش نهاد بعضی از آقایان که مراجعه شود بیک کمیسیون منتخب از شعب و رسیدگی شده بعد جدا جدا رأی بدهیم باین جهت بنده از نقطه نظر حق آزادی در رأی خودم این پیشنهاد را تقدیم کردم که این دو قسمت تجزیه شده و بعد رأی بدهم والا متعین میشوم

مخبر - بنده نمیتوانم این تجزیه را از طرف کمیسیون قبول کنم و تعجب میکنم از حضرت والا و همانطوری که خودشان فرمودند در دوره چهارم ما با هم در کمیسیون بودجه برویم و خودشان هم بیکر از مأمورین رسیدگی باین کار بودند که به اقلام شهریه هاز رسیدگی کنند و خودشان هم بیک از اشخاصی بودند که در همان دوره رأی دادند بمستمری و شهریه ها الان هم برایشان حاضر است و اگر انکار کنند ممکن است بفرستیم از اداره بیاورند در اینصورت حالا یک پیشنهاد غیر عملی میکنند که ما باید لااقل یک ماه چهل روز در کمیسیون صرف وقت کنیم و این اقلام را از هم تفکیک کنیم آنهم در این موقع که سال با آخر رسیده است و هفت ماهه رأی داده شده نمیدانم چه صورتی پیدا میکند

رئیس آقایانیکه پیش نهاد شاهزاده شیخ رئیس را قابل توجه میدانند قیام فرمایند (عده قلبی قیام نمودند)

رئیس قابل توجه نشد آقای آقا سید یعقوب پیشنهادتان راجع بکدام ماده است؟ در ضمن قانون بودجه که نمی شود

مثلا یکی از آنها یوطی پنجشاهی گیلان است امسال دیگر معارف گیلان بآن یوطی پنجشاهی اداره نخواهد شد و همین هشتصد هزار تومن باید اداره شود یکی دیگر بیست هزار تومن اوقاف است که یا رسال جزو معارف بود است و اگر امسال سگسرس شود یک تازه است

دیگری افتتاح مدرسه صنعتی است که آتهم حقوق خودش را امسال خواهد گرفت همچنین سال گذشته قریب هفده یا بیست دو هزار تومن از محل نیم عشر اوقاف بدارس کرمان و عراق و بعضی نقاط دیگر داده می شد که اگر امسال آنهم اینجا تصویب شود جزو هایدات دولت خواهد شد و معارف آن حدود از محل همین هشتصد هزار تومن باید اداره شود

نسبت بیک قانون دیگری پیش نهاد کرد

آقا سید یعقوب پس میگیرم

رئیس - نسبت بمستمریات پیش نهادی از طرف آقایان سلیمان میرزا و شیروانی و مدبر الملک رسیده که مستمریاتی که تومانی تومن داده میشود تومانی دو ریال داده شود (خطاب سلیمان میرزا) فرمائید سلیمان میرزا - بنده در جلسه که این مطلب مطرح بود و مجلس بریاست آقای نایب رئیس اداره میشد توضیح مفصلی راجع باین قضیه عرض کردم حالا هم مجدداً مختصری بر عرض آقایان میرسانم

بنده سه پیشنهاد تقدیم کردم - علتش هم این است که امسال بقعده بنده مبالغ کلی از بودجه معارف کسر شده منتهی در صورت ظاهر بعنوان کسر چیزی کاسته نشده یکی مساعدت هائی که بمعارف ایالات ولایات در سال گذشته میشده است امسال نخواهد شد و بتوان مالیات مملکتی ضبط مالیه خواهد شد

بنابر این از برای اینکه امسال معارف از سال گذشته عقب تر نرود باید یک محلی از برایش پیدا کنیم و آن محل را بنده بنظر خودم تأمین کرده بودم یعنی اگر آن سه پیشنهاد بنده تصویب شود مبلغ دو توست و پنجاه و هشت هزار تومن از محل این پیشنهادات بیدام شود

البته همانطوریکه آقای داور فرمودند یک قسمت از این اشخاص که حقوق و مستمری و شهریه دارند شاید مشغول کار باشند و فرضاً از این بابت مبلغ پنجاه هزار تومن کسر شود

باز تقریباً دو توست و کسری هزار تومن باقی میماند و لااقل این مبلغ میتواند یک کسکی بمعارف ما بکند که از سال گذشته عقب نماند

یکی از آن پیشنهادات تومانی دو

ریال بود

در کتاب مستمریات که به مجلس آورده اند تقریباً چهل هزار اسم است وقتی دقت بفرمائید قریب سی و هفت هشت هزار نفر از آنها تومانی دو ریال میگیرند و مقدار خیلی خیلی که اسامی شان هم معین است تومانی تومان میگیرند در هر حال این مستمریات بهر فلسفه که داده می شود بهتر این است که بطور تساوی و یک نواخت بهمه داده شود

اگر همه مستحق هستند بهمه یک میزان داده شود اگر هم همه در مقابل خدمت می گیرند باز بطور تساوی بگیرند بهتر است .

دلیل ندارد یک عده دوریال و یک عده پنجقران و یک عده یک تومان بگیرند هر فلسفه که دادن مستمری را ایجاب کرده استحقاق خدمت زحمت هر چه هست بطور تساوی داده شود البته در وسط آن اشخاصی که تومانی دوریال می گیرند اشخاصی هستند که زحمت کشیده اند و مستحق هستند همچنین در وسط آن اشخاصی که تومانی تومان یا پنج قران می گیرند یک عده هستند که متمول و بی احتیاجند یا شاید بمملکت خدمتی هم نکرده باشند اسم هم نمیبرم که کی ها هستند .

خلاصه اگر آقایان محترم موافقت فرمایند و کلیه مستمریات را تومانی دوریال تصویب فرمایند و تفاوتش را هم در پیش نهاد خودم عرض کرده ام قریب صد و هشتاد هزار تومان می شود دیگر بسته بنظر آقایان نمایندگان محترم است .

رئیس - آقای شیروانی

(اجازه)

شیروانی - بنده عرضی ندارم

رئیس - آقای مدیر الملک

(اجازه)

(حاضر نبودند)

رئیس - چون عده کافی نیست جلسه را ختم میکنیم

وزیر مالیه - چند روز قبل معاون وزارت پست و تلگراف یک لایحه تقدیم مجاس نمود ~~را~~ بکنتراتی که بایک کمیانی فرانسوی برای حمل و نقل زهران تا سرحد غرب منعقد شود و بتصویب مجلس شورایی ملی برسد چون هیئت دولت بعضی نظریات تازه در آن کنترات میخواست بنماید تقاضا می کنم آن لایحه را مسترد فرمائید تا بنیاً تقدیم مجلس می شود

رئیس - مسترد می شود

(مجلس دو ساعت و ربع از شب گذشته ختم شد)

رئیس مجلس شورایی ملی

مؤمن الملک

منشی علی اقبال الممالک

منشی - معظم السلطان